

Nasjonale retningslinjer for 3-årige faglærerutdanninger i praktiske og estetiske fag

Innholdsfortegnelse

Del 1 Felles retningslinjer for lærerutdanning trinn 8-13.....	3
1 Innledning	3
2 Å være lærer.....	4
3 Fra rammeplan til programplan	4
4 Kjennetegn ved utdanningen.....	5
4.1. Profesjonsrettet og integrert.....	5
4.2. Praksisnær og relevant.....	6
4.3. Forskningsbasert og utviklingsorientert	6
4.4. Krevende og ha høy kvalitet.....	7
DEL 2 Fag og innhold i 3-årige faglærerutdanninger i praktiske og estetiske fag	8
5 PROFESJONSFAG	9
5.1 Innledning.....	9
5.2 Profesjonsfaget og de praktiske og estetiske fagene.....	9
5.3 Læringsutbytte for profesjonsfag.....	10
6 PRAKSISOPPLÆRING	12
6.1 Praksisopplæringen i faglærerutdanningene.....	12
6.2 Krav til organisering av praksisopplæringen.....	12
6.3 Læringsutbytte for praksisopplæring.....	13
7 FORMGIVING, KUNST OG HÅNDVERK	15
7.1 Overordna mål og egenart	15
7.2 Læringsutbytte for formgiving, kunst og håndverk.....	15
7.3 Oppbygging og organisering	16
8 KROPPSØVING OG IDRETTSFAG	18
8.1 Overordna mål og egenart	18
8.2 Oppbygging og organisering	18
8.3 Aktivitetslære – 90 studiepoeng	18
8.4 Læringsutbytte for aktivitetslære.....	19
8.5 Basisfag – 30 studiepoeng	20
8.6 Læringsutbytte for basisfag	20
9 MUSIKK, DANS OG DRAMA.	22

9.1	Musikk	22
9.1.1	Overordna mål og egenart	22
9.1.2	Oppbygging og organisering.....	23
9.1.3	Fagområder	23
9.1.4	Læringsutbytte:	24
9.2	Dans	26
9.2.1	Overordna mål og egenart	26
9.2.2	Oppbygging og organisering.....	26
9.2.3	Dans - 60 studiepoeng.....	26
9.2.4	Læringsutbytte for Dans	26
9.2.5	Basisfag - 30 studiepoeng.....	27
9.2.6	Læringsutbytte for basisfag.....	28
9.2.7	Valgbart område - 30 studiepoeng.....	28
9.3	Drama	29
9.3.1	Overordna mål og egenart	29
9.3.2	Oppbygging og organisering.....	29
9.3.3	Drama hovedområde - 60 studiepoeng	29
9.3.4	Læringsutbytte for drama hovedområde.....	29
9.3.5	Basisfag - 30 studiepoeng.....	30
9.3.6	Læringsutbytte basisfag	31
9.3.7	Valgbart område - 30 studiepoeng.....	31

Del 1 Felles retningslinjer for lærerutdanning trinn 8-13

1 Innledning

Lærerutdanninger skal være profesjonsrettede og integrerte, praksisnære og relevante, forskningsbaserte og utviklingsorienterte, krevende og ha høy kvalitet

Overstående målsetning oppsummerer de kvaliteter som skal kjennetegne norsk lærerutdanning rettet mot trinn 8-13. Lærerutdanningene skal være profesjonsrettede, relevante og praksisnære slik at lærerstudentene starter sin yrkeskarriere med et godt grunnlag for utøvelse av lærerrollen. Undervisningen skal gi studentene muligheter til å ta i bruk forskningsbasert kunnskap i sin videre profesjonsutvikling. Utdanningene skal bidra til at studentene opparbeider en kritisk og reflektert holdning til egen praksis og kan arbeide med endrings- og utviklingsarbeid i egen organisasjon. Utdanningsinstitusjonene skal gjennom samarbeid, oppdatert kunnskap om skolen og yrkeslivet gi en relevant utdanning med en felles identitet i et profesjonelt fellesskap.

Lærerutdanningene skal være integrerte. Enkeltelementer i utdanningen må sees i sammenheng og samlet utgjøre en helhet. Teoretisk kunnskap skal integreres med praktiske oppgaver i skolehverdagen. Fag, fag- / yrkesdidaktikk, pedagogikk og praksis skal knyttes tett sammen. Dette skal bidra til et helhetlig syn på lærerprofesjonen.

Nye forskrifter om rammeplan for lærerutdanning trinn 8-13 gir grunnlag for å utdanne lærere i tråd med dette målet. Disse forskriftene er:

Forskrift om rammeplan for integrert lektorutdanning

Forskrift om rammeplan for praktisk-pedagogisk utdanning for allmennfag

Forskrift om rammeplan for yrkesfaglærerutdanning og praktisk-pedagogisk utdanning for yrkesfag

Forskrift om rammeplan for praktisk-pedagogisk utdanning for profesjonsutdanninger

Forskrift om rammeplan for 3-årige faglærerutdanninger i praktiske og estetiske fag¹

Alle forskriftene ligger til grunn for og hjemler de nasjonale retningslinjene.

De nasjonale retningslinjene er bygd opp med en felles del og en spesifikk del for hver utdanning. I del 1 beskrives felles trekk og verdigrunnlag for utøvelse av lærerrollen og kjennetegn for utdanningene. Del 2 fokuserer på fag, innhold og læringsutbyttebeskrivelser i de enkelte utdanningene, og er tilpasset den enkelte utdanning.

De nasjonale retningslinjene er utfyllende i forhold til forskriftene og skal være førende for institusjonenes arbeid med all lærerutdanning rettet mot trinn 8-13. Faglærerutdanningene i

¹ Kvalifiserer også for trinn 1-7

praktiske og estetiske fag kvalifiserer også for trinn 1-7. Retningslinjene skal sammen med rammeplanene sikre nasjonalt koordinerte lærerutdanninger som oppfyller kravene til kvalitet for den spesifikke utdanningen. Den enkelte institusjon skal utarbeide programplaner med bestemmelser som sikrer at alle delene av målet for lærerutdanning oppnås.

2 Å være lærer

Læreryrket er mangfoldig og krevende, interessant og engasjerende. Det er et viktig yrke med stor betydning for enkeltmennesker og samfunnet som helhet. Lærerens fremste oppgave er å legge til rette for og lede elevens læring. Lærerutdanning for trinn 8-13 skal bidra til å ruste ungdom til å møte livets oppgaver, og til å utvikle seg ut fra egne forutsetninger og interesser. Opplæringen skal bidra til de unges dannelse, sosiale mestring og selvstendighet.

Etter endt lærerutdanning skal studentene ha solid faglig kompetanse som gir trygghet i lærerrollen. Høy faglig kompetanse skal styrke lærerens forutsetninger for å kunne tilpasse undervisningen. En praktisk, virkelighetsnær, variert og utfordrende opplæring og skolehverdag kan motivere elevene til økt innsats og bedre læringsresultater. Elevgruppen er mangfoldig, og læreren skal skape et læringsmiljø som respekterer mangfold og ulikhet og som legger til rette for fellesskap og gjensidig forståelse.

Som lærer har man stor frihet når det gjelder å planlegge egen undervisning. Samtidig fordrer yrket samarbeid og bidrag i et fellesskap som ser muligheter for endring og utvikling. Læreren må se sitt eget handlingsrom i sammenheng med skolens formål og mandat, og betydning i samfunnet.

Lærerrollen forutsetter solid kompetanse på flere områder. Rammeplanene og retningslinjene tar utgangspunkt i og forholder seg til disse kompetanseområdene:

- *Faglig kompetanse*
- *Skolen i samfunnet*
- *Etikk*
- *Pedagogikk og fag-/yrkesdidaktikk*
- *Ledelse av læringsprosesser*
- *Samhandling og kommunikasjon*
- *Endring og utvikling*

Alle områdene er formulert som læringsutbyttebeskrivelser, og vil på den måten inngå som premisser for innholdet i utdanningene.

3 Fra rammeplan til programplan

Universiteter og høyskoler skal tilby høyere utdanning som er basert på det fremste innen forskning og faglig utviklingsarbeid, og de skal blant annet bidra til innovasjon og verdiskapning.

Lærerutdanninger rettet mot trinn 8-13 er profesjonsutdanninger som skal være forskningsbaserte, relevante og utviklingsorienterte i tråd med disse kravene.

Utdanningsinstitusjonene som tilbyr disse lærerutdanningene har ansvar for å utvikle studietilbud som er i samsvar med den aktuelle rammeplanen og de aktuelle nasjonale retningslinjene.

Utdanningen skal fremme integrasjon mellom teori og praksis, faglig progresjon, gjennomgående profesjonsretting og forskningsforankring. Den enkelte institusjon har ansvar for å påse at planen for

studiet synliggjør hvordan de ulike kjennetegnene for utdanningen utgjør en helhet. Institusjonens styre har ansvar for å godkjenne plan for studiet og påse at krav til utdanningen oppfylles. Implementeringen av rammeplanen må være forankret i faglig og administrativ ledelse, og institusjonen må legge til rette for en tverrfaglig prosess der alle fagmiljø er involvert.

4 Kjennetegn ved utdanningen

Tabellen under oppsummerer kjennetegn ved lærerutdanning rettet mot trinn 8-13, med tilhørende indikatorer. Institusjonene skal legge kjennetegnene og indikatorene til grunn for utarbeidelse av nye programplaner og oppfølging og gjennomføring av utdanningen, og i etterprøving av kvaliteten i studieprogrammene.

Kjennetegn ved utdanningene	Aktuelle indikatorer
Profesjonsrettet og integrert	<ul style="list-style-type: none">- Profesjonsrelevante læringsformer- Dokumentert samarbeid mellom alle fagmiljø som bidrar inn i utdanningen- Tverrfaglig læringsarena for studentene
Praksisnær og relevant	<ul style="list-style-type: none">- Profesjonsutdanning basert på skolens og samfunnets behov- Vektlegging av ungdomskultur, mangfold og motivasjon for læring- Formalisert samarbeid mellom praksisskole/-bedrift og utdanningsinstitusjon
Forskningsbasert og utviklingsorientert	<ul style="list-style-type: none">- Fagmiljø i samsvar med NOKUTs forskrift- Forskningsaktive og utviklingsorienterte fagmiljø- Forskningsbasert undervisning- FoU-baserte prosjekter
Krevende og ha høy kvalitet	<ul style="list-style-type: none">- Nasjonalt samarbeid om utdanningstilbud- Tydelige progresjonskrav- Vurderingsformer som ivaretar helhetlig læringsutbytte- Internasjonalt orientert

4.1. Profesjonsrettet og integrert

- Profesjonsrelevante læringsformer
- Dokumentert samarbeid mellom alle fagmiljø som bidrar inn i utdanningen
- Tverrfaglig læringsarena for studentene

Undervisning i lærerutdanningen skal bygge på profesjonsrelevante læringsformer. I alle fag skal det benyttes varierte læringsformer som stimulerer studentenes evne til å lære selv og til å lære fra seg. Dette gjelder gjennom bruk av seminarundervisning/undervisning i mindre grupper, trening i klasseromsledelse og formidling, og ved at studentene trenes opp til kritisk refleksjon over faglige

spørsmål og egen praksis. Læringsformene skal også være praksisnære i den forstand at studentene skal få inspirasjon til, og trening i, å selv kunne drive variert og motiverende undervisning.

For å danne integrerte, helhetlige profesjonsutdanninger er det avgjørende at de fagmiljøer som bidrar inn i utdanningene er godt koordinerte og at studieplanene er et resultat av samarbeid mellom disse miljøene. Utdanningene skal ledes og organiseres på en måte som sikrer progresjon og sammenheng mellom de faglige elementene som inngår. Alle fagmiljø som deltar i lærerutdanningene – herunder fag, fag-/yrkesdidaktikk og pedagogikk samt praksisfeltet – har ansvar for å bygge opp studentenes profesjonsidentitet. Det skal gå fram av programplanen at det er sammenhenger mellom teori og praksis, fag og profesjonsfag. Den enkelte utdanningsinstitusjon skal legge til rette for og dokumentere at slikt samarbeid og koordinering finner sted.

Institusjonene skal legge til rette for at studentene møter tverrfaglige profesjonsrelevante problemstillinger i studiet. For lektorutdanningene skal institusjonene også sikre at lektorstudentene har jevnlig erfaringsutveksling gjennom hele studieløpet. Dette er spesielt viktig for å sikre helhet og sammenheng i studieløpet, samt for å gi studentene mulighet til erfaringsutveksling på tvers av faggrensene. Dette er også en viktig del av det å bygge profesjonstilhørigheten for studentene. Alle fagmiljø som er del av utdanningen skal kunne bidra inn på disse læringsarenaene. På slike arenaer er det naturlig at spesielt tverrfaglige problemstillinger tas opp og at de ulike delene av utdanningen bidrar til å belyse ulike sider ved nevnte tema.

4.2. Praksisnær og relevant

- Profesjonsutdanning basert på skolens og samfunnets behov
- Vektlegging av ungdomskultur, mangfold og motivasjon for læring
- Formalisert samarbeid mellom praksisskole/-bedrift og utdanningsinstitusjon

Lærerutdanningene skal være profesjonsutdanninger som er basert på skolens og samfunnets behov. Dette forutsetter blant annet nærhet og erfaringsutveksling mellom utdanningsinstitusjon, skolesektor og yrkesfagene i arbeidslivet. Utdanningene skal være relevante for skolen og elevgruppen studentene skal møte etter endt utdanning. Spesielt profesjonsfaget skal bidra med kunnskap om skolen i et historisk og nåtidig perspektiv, og gi studentene et fundament for å forstå skolens rolle i samfunnet. Profesjonsfaget er nærmere omtalt i del II.

Utdanningene skal være relevante for skolen og de elevgruppene studentene vil møte etter endt utdanning. Kunnskap om ungdomskultur og evne til å motivere for læring skal være sentrale elementer i utdanningen. Flerkulturalitet, kjønnsperspektiver, mangfold i skolen og samfunnet, samisk kultur og urfolksproblematikk er tema som er viktig for studentene å reflektere rundt for å kunne skape motiverende og inkluderende læringsmiljø.

Utdanningsinstitusjonene har ansvar for innhold, kvalitet og vurdering i praksis og for faglig progresjon mellom praksisperiodene. Institusjonen skal organisere praksisopplæringen på en måte som gir helhet og sammenheng i studentenes opplæring. Praksisopplæringen skal bidra til gjensidig utvikling av utdanningsinstitusjonens undervisning og praksisstedet. Praksis gjennomføres i godkjente praksisskoler som inngår i et formalisert samarbeid med utdanningsinstitusjon og skoleeier.

4.3. Forskningsbasert og utviklingsorientert

- Fagmiljø i samsvar med NOKUTs forskrift

- Forskningsaktive og utviklingsorienterte fagmiljø relevant for praksisfeltet og utdanningen
- Forskningsbasert undervisning
- FoU-baserte prosjekter

Fagmiljøenes sammensetning, størrelse og samlede kompetanse skal være tilpasset studiet slik det er beskrevet i plan for studiet, og samtidig være tilstrekkelig for å ivareta den forskning og det faglige utviklingsarbeidet som utføres (jf. § 4-3, tilsynsforordningen NOKUT 2011).

Den som underviser i utdanningen bør selv være aktiv i FoU-arbeid eller være del av et faglig miljø der det forskes og publiseres på områder som er relevante for utdanningstilbudet. Det er nødvendig at det samlede fagmiljøet er oppdatert på vitenskapelig litteratur, metoder og tilnæringsmåter som er relevante for undervisningen på både nasjonalt og internasjonalt nivå.

Fagmiljøene skal tilby forskningsbasert undervisning som forholder seg aktivt til og viser til pågående forskning og forskningsresultater. Utdanningen skal involvere studentene i vitenskapelige arbeidsformer, kritisk tenkning og anerkjent, forskningsbasert kunnskap. Gjennom møtet med forskning skal studentene utvikle evne til kritisk refleksjon over egen og skolens kollektive praksis, til å samhandle og til å ta i bruk ny kunnskap.

Institusjonene skal legge til rette for at studentene skal kunne delta i pågående FoU-baserte prosjekter og kunne initiere egne prosjekter. Prosjektene bør være tverrfaglige og de skal være med på å styrke profesjonsrettingen av utdanningen som helhet.

4.4. Krevende og ha høy kvalitet

- Nasjonalt samarbeid om utdanningstilbud
- Tydelige progresjonskrav
- Vurderingsformer som ivaretar helhetlig læringsutbytte
- Internasjonalt orientert

Rammeplanen og de nasjonale retningslinjene skal bidra til at institusjonene kan opprettholde og synliggjøre høy kvalitet og nasjonale standarder i utdanningen. Institusjonene må samarbeide om fagtilbud, spesialisering og arbeidsdeling slik at tilbudet er godt dekket regionalt og nasjonalt. Samarbeid vil også bidra til å kvalitetssikre utdanningene på tvers av institusjonene.

Underveis i studieløpet må det stilles tydelige progresjonskrav knyttet til undervisning, vurdering og praksis. Institusjonen skal sørge for at studieplanen synliggjør progresjonskravene i studiet.

Vurderingsformene i utdanningene skal være læringsorienterte og varierte og bygge opp under en god og praktisk rettet profesjonsutøvelse. I tråd med gjeldende regler for skikkethetsvurdering har utdanningsinstitusjonen ansvar for å vurdere om lærerstudentene er skikket for læreryrket. Løpende skikkethetsvurdering av alle studenter skal foregå gjennom hele studiet og inngå i en helhetsvurdering av studentens faglige, pedagogiske og personlige forutsetninger for å kunne fungere som lærer (jf. forskrift om skikkethetsvurdering i høyere utdanning).

Det er et mål at internasjonalisering skal kunne styrke kvaliteten i norsk lærerutdanning og gjøre utdanningsinstitusjonene til attraktive samarbeidspartnere. Institusjonene skal sikre at utdanningene inneholder internasjonale perspektiver. I tillegg skal institusjonene legge til rette for student- og lærermobilitet, samt sikre at faglig kvalitet og læringsutbytte i utenlandsopphold blir godt ivaretatt.

DEL 2 Fag og innhold i 3-årige faglærerutdanninger i praktiske og estetiske fag

Profesjonsfag

Oppbygging og innhold i profesjonsfaget. Læringsutbyttebeskrivelser.

Praksisopplæring

Innhold og progresjon i praksis. Læringsutbyttebeskrivelser for praksis.

Planer for de praktiske og estetiske fagene i de ulike faglærerutdanningene

Faglærerutdanning i formgivning, kunst og håndverk

Faglærerutdanning i kroppsøving og idrettsfag

Faglærerutdanning i musikk, dans og drama.

5 PROFESJONSFAG

5.1 Innledning

Profesjonsfaget skal gi et nødvendig faglig grunnlag for profesjonell utøvelse av læreryrket. Med basis i profesjonsfaget, fag og praksis skal kandidaten gjøres i stand til å legge til rette for best mulig undervisning og læring for den enkelte elev i skolen. Det legges vekt på studentaktive læringsformer hvor egenrefleksjon, diskusjon og evne til kritisk begrunnelse av valg av innhold og metoder i opplæring. Profesjonsfaget skal også gi kunnskap og inspirasjon til å videreutvikle skolen som en institusjon for læring og dannelse i et demokratisk og flerkulturelt samfunn.

Profesjonsfaget er bygd opp omkring tre områder: Profesjonskunnskap, profesjonsutøvelse og profesjonsutvikling. Pedagogikk og fagdidaktikk skal til sammen skal bidra til å gi kandidaten teoretiske kunnskaper for yrkesutøvelse, analyse av utdanningsfeltet og for å utvikle skole og profesjon. Pedagogikkens oppgave er spesielt å bidra til at alle kandidater har teoretiske perspektiver på individ, gruppe og samfunnsnivå. Fagdidaktikken oppgave er spesielt å gi studenten kunnskaper og metodiske redskaper til didaktisk planlegging, undervisning og vurdering i grunnskolen og i videregående opplæring ut fra gjeldende læreplan. Fagdidaktikken og pedagogikken har flere felles møtepunkt, og institusjonen skal legge til rette for helhet og sammenheng mellom disse områdene, samt utvikle planer som ivaretar progresjon innenfor profesjonsområdene.

Skolens oppgave er blant annet å bidra til ulike sider ved elevens utvikling, som tilegnelse av kunnskap og ferdigheter, danning, utvikling og læring. Lover og forskrifter regulerer skolens ansvar og gir eleven bestemte rettigheter og plikter. Profesjonsfaget skal utvikle kommende læreres evne til å se det unike ved det enkelte individ, til å samhandle med eleven, og til å stimulere dem til læring og utvikling.

Skolens evne til å løse sine oppgaver er avgjørende for elevenes og samfunnets utvikling, økonomisk, kulturelt og verdimesig. Profesjonsfaget skal gi kunnskap om skolen i et historisk og nåtidig perspektiv slik at lærere forstår og kan utfordre skolens fundament og rolle i samfunnet.

Norge er mangfoldig, sammensatt av majoritets-, minoritets – og urfolkskulturer, forskjellige livsmønstre, ulike trosretninger, og hvor det er ulike sosiale og kulturelle betingelser for utdanning og læring. Skolen skal speile noe av dette mangfoldet i sine aktiviteter og innhold. Samtidig utgjør mangfoldsamfunnet en rammebetingelse for skolens læringsaktivitet, for eksempel ved at språklige ferdigheter og sosiale forhold påvirker elevers muligheter til læring og utvikling. Innenfor profesjonsfaget skal studentene utvikle kompetanse om mangfold i samfunnet og om hvordan dette påvirker for skolens arbeid.

Danning er et sentralt siktemål med utdanning og et premiss for utdanningsinstitusjoners aktivitet. Danning kan forstås som evnen til å se seg selv som medlem av og bidragsyter i et større fellesskap, lokalt, nasjonalt og globalt og skjer innenfra hos den enkelte student. Danning og dannelsesidealer skal være tematisert innenfor profesjonsfaget.

5.2 Profesjonsfaget og de praktiske og estetiske fagene

Profesjonsfaget skal i de 3-årige faglærerutdanningene i praktiske og estetiske fag bidra til økt forståelse for de praktisk og estetiske fagområdenes mulighet og plass i opplæring og oppdragelse. Det tas utgangspunkt i fagenes egenart gjennom utøvende og skapende arbeid og fagteori. I løpet av studiet skal studentene ha opparbeidet handlings- og formidlingskompetanse i faget i arbeid med

elever i ulike skoleslag og i annen opplæring. Arbeidet med profesjonsfag skal sikre et vekselspill mellom teoretisk og praktisk kunnskap, praksiserfaring og didaktisk refleksjon.

Studier i fagets emner skal fungere både som grunnlag for og utdyping av praktisk og estetisk egenerfaring. For å kunne skape grunnlag for en slik erfaring, må studiet stimulere til personlig vekst, utvikling og profesjonsetisk bevissthet. Slik blir også profesjonsfaget et praktisk og estetisk dannelsingsfag som setter studentene i stand til å arbeide i et foranderlig faglig landskap preget av kompleksitet og variasjon.

Fagdidaktikk omhandler helhetlig arbeid med skolefagets egenart, mål, innhold og verdier. Fagdidaktikk inngår i profesjonsfaget, utgjør 30 studiepoeng totalt i studiet og er lagt inn i samtlige emner i utdanningen. Studentene skal utvikle evne til fagdidaktisk refleksjon, der sammenhengen mellom praktiske og estetiske fag som praktisk og skapende arbeid, teoretiske studier, profesjonsfaget og praksisfeltet problematiseres og drøftes.

De praktiske og estetiske fag gir et spesielt godt grunnlag for arbeid med tema og prosjekt. Kunnskap og erfaring med denne type arbeid skal erverves gjennom teori og praksis i nært samarbeid mellom studenter, faglærere og praksisskole. Studenten skal bli kjent med metoder for forsknings- og utviklingsarbeid, både gjennom praktiske skapende prosesser og undersøkelser i praksisfeltet. Kunnskap om praktisk og estetisk læring, idéutvikling og problemløsning skal være en del av teorigrunnet og erfares gjennom egne prosesser.

Bacheloroppgaven på 15 studiepoeng inngår som en del av profesjonsfaget. Vitenskapsteori og metode er knyttet opp mot arbeidet med denne oppgaven. I praktisk og estetisk sammenheng skal emnet vitenskapsteori gi grunnleggende kunnskaper og erfaringer med metoder og tilnæringsmåter som er særegne for disse fagene. Emnet skal fokusere på innhenting, bearbeiding og utvikling av viten i skole eller på andre opplæringsarenaer. Dette gir grunnlag for å løse arbeidskravene i bacheloroppgaven. Ved valg av bacheloroppgave profilerer studenten sin kompetanse i forhold til nivå og fagfelt. Utviklingsarbeid rettet mot praksisfeltet inngår i studiet.

5.3 Læringsutbytte for profesjonsfag

KUNNSKAP

Studenten

- har kunnskap om motivasjon, læring og utfordringer i læringsarbeidet for ulike grupper av elever og hvilke muligheter praktiske og estetiske tilnæringsmåter gir
- har kunnskap om innholdet i og begrunnelsene for de sentrale styringsdokumentene som regulerer skolens virksomhet og om utfordringer knyttet til de praktiske og estetiske fagene
- har kunnskap om innholdet i og begrunnelsene for de sentrale nasjonale og internasjonale reguleringsreguleringene som gjelder elever og deres rettigheter
- har kunnskap om barn og unges psykiske, fysiske og motoriske utvikling og læring i ulike sosiale, språklige, religiøse og kulturelle kontekster
- har kunnskap om verdier, interesser og normer i ulike ungdomskulturer og fellesskapets betydning for et inkluderende læringsmiljø, og hvordan praktiske og estetiske tilnæringsmåter kan bidra til å håndtere og forebygge konflikter og mobbing
- har kunnskap om skolen som organisasjon, rammebetingelser, styringsstruktur, klasseledelse og samarbeid med kolleger, elever, foresatte og eksterne instanser

- har kunnskap om skolens og aktuelle skolefags historiske utvikling og pedagogikkens og estetikkens røtter og vitenskapelige basis samt fagdidaktisk og pedagogisk teori i de praktiske og estetiske fagområdene
- har kunnskap om forskning og forskningsmetoder som er relevante for skolen og spesielt de praktiske og estetiske fagene

FERDIGHETER

Studenten

- kan analysere læreplaner og begrunne valg av mål, innhold, arbeidsmåter og vurderingsformer med utgangspunkt i pedagogisk og fagdidaktisk teori og praksis i grunnskolen, videregående opplæring og eventuelle andre praksisarenaer
- kan legge til rette for elevenes motivasjon, læring og utvikling med utgangspunkt i kunnskap om skolens styringsdokumenter, elevrelasjoner, kommunikasjon og samhandling
- kan bidra til at alle elever i praktiske og estetiske fag får utvikle sine grunnleggende ferdigheter i muntlig, lesing, skriving, regning og bruk av digitale verktøy
- kan vurdere elevenes måloppnåelse med og uten karakter, og begrunne vurderingene og gjennomføre læringsrettede tilbakemeldinger og framovermeldinger
- kan legge til rette for kreative prosesser, estetisk opplevelse, erfaring og erkjennelse og nyttiggjøre seg lokalt arbeids-, kultur- og samfunnsliv i elevenes læring
- kan anvende skolefaglig, forskning, vitenskapsteoretisk og metodisk kunnskap i planlegging og gjennomføring av en egen bacheloroppgave

GENERELL KOMPETANSE

Studenten

- kan kritisk analysere relevant forskning om læringsarbeid og hvilken betydning denne kan ha for skolen og for egen profesjonsutøvelse
- kan på et reflektert og faglig grunnlag etablere og være i dialog med elevene og deres foresatte om elevenes faglige, kulturelle, personlige og sosiale læring og utvikling
- kan kommunisere og analysere profesjonsetiske dilemmaer og utfordringer både med foresatte, kolleger og andre samarbeidspartnere
- kan gjøre rede for lærerrollens utvikling og utfordringer læreren står overfor i et mangfoldig og internasjonalisert samfunn
- har kunnskap, engasjement og metoder for å videreutvikle seg selv, sitt fag og sin profesjon gjennom kollegialt samarbeid og samhandling med eksterne aktører
- kan stimulere til forståelse av demokrati og til demokratisk deltakelse og treffe begrunnede verdivalg

6 PRAKSISOPPLÆRING

6.1 Praksisopplæringen i faglærerutdanningene

Praksisopplæringen har en integrerende funksjon i faglærerutdanningene. Dette forutsetter samarbeid mellom praksislærere, studenter og faglærere. Praksisopplæringens omfang tilsvarer 70 arbeidsdager i praksisskolen og skal være gjennomgående over alle 3 år i utdanningen.

Det er beskrevet forventet læringsutbytte i praksisopplæringen etter avslutningen av praksis i faglærerutdanningene. Den enkelte institusjon må legge til rette slik at hver enkelt student får en hensiktsmessig progresjon i praksis. Det skal være en nær kobling mellom innhold og arbeidsmåter i profesjonskunnskap, de andre fagene og praksisopplæringen. Selv om det legges opp til en gradvis innføring i ulike sider ved læreryrket, progresjon i opplæringen og sammenheng med undervisningen i profesjonskunnskap og andre fag, vil studentene i praksis møte alle temaene gjennom hele utdanningsløpet. Det didaktiske møtet vil være et gjennomgående tema i alle studieår.

Praksis skal være en arena for systematisk læring og øvelse ved at praksislærer i samarbeid med lærerutdanningsinstitusjonen tilrettelegger for læring og øvingssituasjoner for studentene. Studentene skal i starten planlegge, gjennomføre og vurdere undervisning under veiledning av praksislærere og faglærere i lærerutdanningen, og i samarbeid med medstudenter, før de etter hvert tar mer selvstendig ansvar for å kunne planlegge, gjennomføre og vurdere undervisning. Dette prinsippet gjelder alle typer aktiviteter eller oppgaver som studentene skal praktisere og øve seg på i praksis. Praksisopplæringen gjennomføres både som gruppepraksis og individuell praksis. Undervisningsmengden i praksis bør være minimum åtte timer per student i løpet av fem arbeidsdager.

Faglærerutdanningene er grunnutdanninger. Læringsutbytte i de ulike studieårene må vurderes på denne bakgrunn. Gjennom utdanningen skal det tilrettelegges for progresjon i forhold til forventet læringsutbytte tidlig i studiet. Gjennom veiledning av nyutdannede lærere, praktisk yrkesutøvelse, kollegialt samarbeid og videreutdanning, vil lærerkompetansen utvikles videre innenfor de hovedtemaer som studentene møter gjennom praksisopplæringen i grunnutdanningen.

6.2 Krav til organisering av praksisopplæringen

Lærerutdanningsinstitusjonene har ansvar for innhold, kvalitet og vurdering i praksis og for progresjon mellom praksisperiodene. Utdanningsinstitusjonen skal organisere praksisopplæringen slik at det legges til rette for samarbeid med praksisskolen, som gir helhet og sammenheng i studentenes opplæring og bidrar til utvikling av både lærerutdanningsinstitusjonens undervisning og praksisskolen.

Lærerutdanning og praksisskole må etablere et langsiktig samarbeid om undervisnings-opplegg i praksisopplæringen og lærerutdanningsfagene. Samarbeidet må involvere både fagmiljøene på lærerutdanningsinstitusjonen, praksisskolene og studenter. Samarbeidet må formaliseres som et trepartssamarbeid. Samarbeidet må omfatte utveksling av kunnskap og lærekrefter på en måte som sikrer at aktivitets- og utviklingsoppgaver i praksisfeltet trekkes inn i praksisforberedelsene i lærerutdanningsfagene. Praksisopplæringen skal organiseres gjennom formelle avtaler mellom lærerutdanningsinstitusjon, skoleeier og rektor ved den enkelte praksisskole. Praksisskolens rektor har ansvaret for praksisopplæringen ved skolen og skal sørge for gode rammer for denne. Faglærere ved utdanningsinstitusjonene skal besøke praksisskolene og delta på studentenes undervisning og veiledning.

Praksislærer skal ha fagkompetanse i det faget de veileder i, i tråd med krav i kompetanseforskriften. Praksislærer skal tilse at faget er kjernen i praksisopplæringen, enten som ren fagundervisning eller gjennom å anvende faget som metodefag. Praksislærer skal sørge for at studenten får en profesjonsrelevant praksisopplæring som belyser andre viktige sider ved det å være lærer. Praksislæreren skal ha gjennomgått videreutdanning i praksisveiledning på minimum 15 studiepoeng eller forpliktet seg til å starte opplæring i praksisveiledning. Lærerutdanningsinstitusjonene må ha et samlet tilbud på minst 30 studiepoeng i veiledning.

Praksisskolen skal organisere praksisopplæringen i tråd med lærerutdanningens programplaner. Profesjonsfaget har et særlig ansvar for å tilrettelegge for integrasjon av teori og praksis i faglærerutdanningene. Praksisopplæringens innhold og rammebetingelser skal evalueres underveis i studieåret og ved studieårets slutt. Kvalitetssikring av praksisskoler, praksislærere og praksisopplæringen skal innarbeides i institusjonenes kvalitetssystem.

6.3 Læringsutbytte for praksisopplæring

Alle læringsutbyttebeskrivelser skal sees i sammenheng med de praktiske og estetiske fagenes egenart

KUNNSKAP

Studenten

- har kunnskap om læring, læreprosesser, arbeidsmåter, læremidler og vurderingsformer som særpreger de praktiske og estetiske fagene
- har kunnskap om samspillet mellom elever og mellom elev og lærer, om skoleledelse, klasseledelse, teamarbeid og skole-hjemsamarbeid
- har kunnskap om elevenes utvikling og bakgrunn som utgangspunkt for læring og tilpasset opplæring
- har kunnskap om ulike observasjonsmetoder og kvalitetssystem som verktøy for læring og skoleutvikling
- har kunnskap om lærerens rolle, rettigheter og plikter og om lærerarbeidet på organisasjonsnivå, herunder kontaktlærers arbeid og ansvar
- har kunnskap om forsknings- og utviklingsarbeid i skolen
- har kunnskap om skolen som organisasjon og samfunnsinstitusjon
- har kunnskap om hvordan ulike nasjonale, regionale og lokale satsingsområder kan integreres i undervisningen for å styrke elevenes opplevelse og læringsutbytte
- har kunnskap om lærerens rolle som kulturformidler

FERDIGHET

Studenten

- kan alene og sammen med andre planlegge, gjennomføre og vurdere opplæring i de praktiske og estetiske fagene alene og som bidrag til utvikling av skolens læringsmiljø
- kan planlegge, tilrettelegge og gjennomføre undervisning på de læringsarenaene som de praktiske og estetiske fagene krever
- kan legge til rette for utvikling av elevenes grunnleggende ferdigheter i arbeidet med de praktiske og estetiske fagene
- kan bruke et bredt utvalg arbeidsmåter og læremidler i undervisningen
- kan bruke ulike vurderingsmåter for å fremme læring og legge til rette for elevenes egenvurdering
- kan utvikle mål for opplæringen og vurdere elevenes måloppnåelse med og uten karakterer

- kan være tydelig leder og lede læringsarbeid for ulike grupper elever, samt kunne justere arbeidsmåtene underveis i undervisningen
- kan planlegge og delta på foreldremøter og utviklingssamtaler med elever
- kan samhandle med kolleger, skoleledelse, foresatte og andre aktører i og utenfor skolen
- kan identifisere mobbing og trakassering og drøfte måter dette kan håndteres på

GENERELL KOMPETANSE

Studenten

- kan drøfte undervisning og læring, fag og elever i lys av aktuelle læreplaner og profesjonsetiske perspektiver
- kan reflektere over egen og andres praksis i lys av teori og forskning
- kan bruke tilbakemeldinger på egen praksis på en konstruktiv måte
- har innsikt i grunnleggende ferdigheters betydning for læring av fag og elevenes forståelse av fagkunnskap
- har relevant kommunikasjons- og relasjonskompetanse
- kan vurdere egen lærerkompetanse og eget læringsbehov, og har kritisk distanse til egen profesjonsutøvelse
- kan vurdere og formidle de praktiske og estetiske fagenes rolle i skolen og samfunnet
- kan ivareta kravene til helse, miljø og sikkerhet innenfor eget fagområde og i lærerprofesjonen forøvrig

7 FORMGIVING, KUNST OG HÅNDVERK

7.1 Overordna mål og egenart

Faglærerutdanningen i formgiving, kunst og håndverk kvalifiserer studenter til en profesjon i et flerkulturelt samfunn som preges av mangfold og endring – både historisk og i dag, og i en skole hvor de praktiske og estetiske fagene gir sentrale bidrag til elevenes helhetlige læringsutbytte.

Utdanningen vektlegger helhet og sammenheng mellom fag, fagdidaktikk, profesjonsfag og praksisopplæring. Utdanningen gir solide faglige og didaktiske kunnskaper. Den kvalifiserer for forskningsbasert yrkesutøvelse og legger til rette for profesjonsutvikling.

Formgiving, kunst og håndverk er et allmenndannende fag, der kunnskap utvikles gjennom praktisk og estetisk skapende handling og kritisk refleksjon. Utdanningen har basis i utøvende virksomhet og formidling knyttet til visuell og materiell kultur. Fagområdet består av håndverk, design, kunst og arkitektur, skulptur og bilde. Teknologi og entreprenørskap er grunnleggende for arbeid med fagområdene. Faglig og fagdidaktisk refleksjonsevne utvikles i møtet mellom eget skapende arbeid, utdanningens praksisopplæring, teoretiske kunnskaper og referanser. Forskningsbasen i faget omfatter det estetiske utøvende feltet, det fagdidaktiske og sammenhengen mellom disse. Faginnholdet knyttes til kunst og formuttrykk fra ulike tidsepoker. Utdanningen stimulerer til interesse for og engasjement i aktuell debatt om kultur, estetikk og undervisning. Dette ses i sammenheng med studiets egen skapende virksomhet og fagets skolehistoriske bakgrunn. Kunnskap om barn og unges livsverden i møte med materialer og symboler ligger til grunn for profesjonsutøvelsen. Studentenes handlingskompetanse utvikles gjennom øvelse og erfaring med skapende prosesser. Læringsmiljøet bidrar til opplevelse, utfoldelse og refleksjon over samtid, aktualitet, kvalitet og bærekraftig utvikling.

I vekselvirkning mellom fagutøvelse, fagteori og fagtradisjon utvikles en bevisst holdning til fagets innhold, relevans og verdi, for skole og samfunn. De grunnleggende ferdighetene brukes gjennom muntlig og skriftlig kommunikasjon, ved å lese og regne, og å anvende digitale verktøy.

Utdanningen gir både faglig bredde og fordypning. Faglæreren i formgiving, kunst og håndverk har en betydelig oppgave i skoleverket og i det frivillige kulturlivet i forhold til å utvikle barn og unges estetiske kompetanse blant annet for å kunne delta i demokratiske prosesser. Studiet gir grunnlag for å kunne oppnå både fagstolthet og yrkesidentitet.

7.2 Læringsutbytte for formgiving, kunst og håndverk

Formgiving, kunst og håndverk består av praktisk skapende arbeid. Området er knyttet til ulike emner der fagteori og fagdidaktikk inngår.

KUNNSKAP

Studenten

- har faglig dybde og inngående kunnskap i fagområdene, og solid kunnskap om fagene som skole-, kultur- og forskningsfag
- har kunnskap om lovgrunnlag, skolens formål, verdigrunnlag, læreplaner og elevs rettigheter
- har kunnskap om læring, utvikling og dannelse i ulike sosiale, flerkulturelle og flerspråklige kontekster og kan tilpasse opplæringen til elevs ulike evner og anlegg, interesser og sosiokulturelle bakgrunn
- har kunnskap om klasseledelse, lærings- og klassemiljø slik det vil framstå i en verkstedskontekst

- har handlingskompetanse og evne til å begrunne faglige valg med praksisskolen som utprøvingsarena
- har anvendt kunnskap og forståelse for entreprenørskap og innovasjon som grunnlag for enkeltelevs personlige utviklingskunnskap om gjenbruk og økologiske perspektiv knyttet til fagområdet
- har kunnskap om sammenhengen mellom håndverk, design, teknologi, kunst og arkitektur, skulptur og bilde som deler av skolefaget

FERDIGHETER

Studenten

- kan lede barn og ungdom i deres eget skapende arbeid med ulike materialer utfra en reflektert holdning til, og kunnskap om både faget og lærerrollen.
- kan beherske prosessen med å utvikle en idé, planlegge og gjennomføre produksjonsprosesser fram til ferdig form, dokumentere, vurdere egen utøvende prosess og vise praktisk håndlag
- kan anvende kreative prosesser i problemløsning, produktutvikling og estetisk skapende arbeid i materialer
- kan bruke analyseverktøy og formidle kunst og formkultur på varierte måter, og se sammenheng mellom ulike kulturuttrykk, barns skapende virksomhet og eget arbeid
- kan bruke digitale medier i skapende arbeid, i skole og formidling
- kan tilrettelegge for estetisk utfoldelse, opplevelse og erkjennelse gjennom utstillinger, ulike typer presentasjoner og aktivisere elever i arbeid med utstilling av deres egne produkter
- kan bruke gjeldende læreplaner for grunnutdanningen, formulere oppgaver som fremmer grunnleggende ferdigheter, og mestrer læringsrettet vurderingspraksis
- kan planlegge, organisere og vedlikeholde hensiktsmessige verksteder til formgiving, kunst og håndverk
- kan bruke entreprenørskap og innovasjon som læringsmetode og dannelses mål i undervisningen

GENERELL KOMPETANSE

Studenten

- kan bruke forskjeller i elevgruppa som ressurs i arbeidet med kunst og håndverk, og utnytte formspråklige variasjoner som utgangspunkt for oppgaver og faglig samtale
- kan bruke digitale læringsarenaer til formidling av fagstoff og egen faglig oppdatering
- kan utnytte fagets muligheter til å fremme gjenbruk og bærekraftig utvikling
- kan veilede og samarbeide med kollegaer for å styrke de praktiske og estetiske dimensjoner i alle fag og i skolen som helhet
- kan bidra til kontinuerlig utvikling av egen yrkesutøvelse og skolens kollektive, faglige og pedagogiske miljø
- kan nyttiggjøre seg forskningsresultater i eget arbeid og undervisning
- kan reflektere over relevante HMS- tiltak knyttet til fagområder, materialer og verksteder
- kan finne de estetiske og etiske aspekter som knytter seg til formidling av kunstneriske uttrykk og verdier
- kan bruke verdier i faget til å stimulere egen personlighetsutvikling og dannelses mål

7.3 Oppbygging og organisering

Faglærerutdanningen i formgiving, kunst og håndverk er treårig, og utgjør 180 studiepoeng.

Utdanningen består av:

Obligatoriske områder

- Profesjonsfag
- Praksis
- Formgiving, Kunst og håndverk

Profesjonsfaget

Profesjonsfaget går over tre studieår og har et omfang på 60 studiepoeng. Faget inneholder pedagogikk, fagdidaktikk, praksiserfaringer, vitenskapsteori og metode og bacheloroppgave.

Omfanget av faget kan fordele seg slik: første år 15 studiepoeng, andre år 20 studiepoeng og tredje år 25 studiepoeng, Bacheloroppgaven utgjør 15 studiepoeng av profesjonsfaget og avslutter sjette semester.

Praksis

70 praksisdager i praksisskolen skal fordeles på alle tre studieår med minimum 20 dager pr år. Omfanget av praksisopplæring i videregående skole bør være 20 dager. Utdanningsinstitusjonen står fritt til å fordele praksisdagene i studieåret.

Formgiving kunst og håndverk

Fagområdet består av håndverk, design, kunst og arkitektur, skulptur og bilde, digitale medier, fagteori og fagdidaktikk. Studiet går fra innføringskurs til økende grad av spesialisering og fordypning innen fagområdet

Følgende studiemodell kan danne utgangspunktet for strukturtenkning i 3-årig faglærerutdanning i formgiving, kunst og håndverk:

Studieår	Fag		
3	Profesjonsfag 25 stp	Formgiving, Kunst og håndverk (35 stp).	Praksis 4 (5) uker
2	Profesjonsfag 20 stp	Formgiving, kunst og håndverk (40 stp).	Praksis 6(5) uker
1	Profesjonsfag 15 stp	Formgiving, kunst og håndverk (45 stp).	Praksis 4 uker

8 KROPPSØVING OG IDRETTSFAG

8.1 Overordna mål og egenart

Allsidig bruk av kroppen, står sentralt i vår bevegelseskultur. Bevegelse i form av lek, idrett, dans og friluftsliv og annen fysisk aktivitet er en del av vår felles danning og identitetsskaping i samfunnet. Bevegelse påvirker barn, unge og voksnes selvbilde, støtter vår evne til samhandling og evne til å akseptere egen og andres muligheter og begrensninger.

Faglærerutdanningen i kroppsøving og idrettsfag skal utdanne lærere som arbeider på en profesjonell måte med elevens utvikling og læring. Gjennom allsidig kroppsbruk og bevegelse skal studentene fremme glede, spenning og utfordring, samt bidra til gode opplevelser, mestring og utvikling av elevers selvbilde. Utdanningen skal bidra til å ta vare på og videreutvikle etiske normer og verdier knyttet til all aktivitet, og styrke bevegelseskulturens rolle i samfunnet. I arbeid med kroppsøving og idrettsfag skal evnen til å ta ansvar, vise omsorg for andre og verdsette andres innsats utvikles. Utdanningen skal bidra til å motvirke fordommer og diskriminering, og fremme gjensidig respekt, toleranse og omsorg.

Arbeidet med aktivitetslære og basisfag skal legge grunnlag for kunnskaps- og ferdighetsutvikling og fagdidaktisk refleksjon. Gjennom arbeid med fagdidaktiske problemstillinger skal studentene bli engasjerte, motiverte og kompetente til å arbeide med elevers handlingskompetanse, slik at elevene kan delta i kroppsøving og i samfunnets bevegelseskulturer på en positiv måte.

Gjennom samarbeid og fellesskap skal studentene få erfaring med mange typer bevegelsesaktiviteter og utvikle sine skapende og kreative evner. Studentene skal oppnå samlet kompetanse gjennom erfaring med både målrettet trening og mer spontan lek og fysisk utfoldelse i ulike miljøkategorier. Arbeidet med aktivitetslære og basisfag skal integreres med profesjonsfag, praksisopplæring og fagdidaktisk refleksjon.

8.2 Oppbygging og organisering

Faglærerutdanning i kroppsøving og idrettsfag skal omfatte 90 studiepoeng aktivitetslære og 30 studiepoeng basisfag. Fagdidaktikk, med et omfang på 30 studiepoeng, skal være integrert i både aktivitetslære, basisfag og profesjonsfag. Fagdidaktikk omhandler problemstillinger som oppstår i møtet mellom aktivitetslære, basisfag, profesjonsfag og praksisopplæring. Innholdet i fagdidaktikk er orientert mot hele skoleløpet. I det videre omhandles aktivitetslære og basisfag hver for seg, men disse må sees i sammenheng da teori og praksis skal henge sammen.

8.3 Aktivitetslære – 90 studiepoeng

Aktivitetslære er læren om aktivitetene og om praktisk metodisk kunnskap og ferdigheter knyttet til kroppsøving og idrettsfag. Kjernen i aktivitetslæren er bevegelsesaktivitet og den betydning bevegelse og forskjellige bevegelseskulturer har i opplæring og oppdragelse av barn og unge. I aktivitetslæren vil gjeldende læreplaner for grunnskole og videregående opplæring være utgangspunkt for valg av aktiviteter. Dette betyr at idrett, dans, friluftsliv og nye alternative bevegelsesaktiviteter er grunnlag for vurdering av studentenes sluttkompetanse. Lek skal integreres i både idrett, dans, friluftsliv og alternative bevegelsesaktiviteter. Innen idrett inngår livberging med hjerte-lungeredning (HLR) og grunnleggende svømmeopplæring. I utdanningen stilles det krav om minimum 15 studiepoeng idrett, minimum 10 studiepoeng dans og minimum 10 studiepoeng friluftsliv.

8.4 Læringsutbytte for aktivitetslære

KUNNSKAP

Studentene

- har kunnskap om ulike didaktiske modeller og undervisningsprinsipper og deres sterke og svake sider i forhold til undervisning i kroppsøving og idrettsfag
- har kunnskap om et bredt utvalg av individuelle idretter og lagidretter, inne og ute, samt andre aktuelle bevegelsesformer i barne- og ungdomskultur
- har kunnskap om ulike former for dans samt koreografi og analyse som grunnlag for å skape dans
- har kunnskap om historiske, kulturelle, politiske og pedagogiske perspektiver knyttet til friluftsliv
- har kunnskap om lek og lekens betydning som innfallsvinkel til læring og opplevelse
- kan integrere kunnskap fra fagdidaktikk og basisfag for å begrunne egne valg i formidling av lek, idrett, dans, friluftsliv og nye alternative bevegelsesaktiviteter

FERDIGHETER

Studentene

- kan legge til rette for, lede og veilede læringsarbeid gjennom varierte arbeidsmåter innen lek, idrett, dans, friluftsliv og nye alternative bevegelsesaktiviteter innen barne- og ungdomskultur
- kan bruke lek som innfallsvinkel til læring og opplevelse innen idrett, dans, friluftsliv og nye alternative bevegelsesaktiviteter
- har grunnleggende ferdigheter innen et utvalg individuelle idretter og lagidretter inne og ute
- kan danse et utvalg danser fra ulike kulturer, og skape egne danser
- kan mestre et enkelt friluftsliv i ulike naturmiljø til ulike årstider
- kan vurdere elevens bevegelsesmønster og forutsetninger som grunnlag for tilpasset opplæring
- kan ivareta elevens sikkerhet i ulike aktiviteter og bevegelsesmiljø, samt utføre livbergende førstehjelp
- kan analysere læreplaner kroppsøving og idrettsfag og begrunne valg av mål, innhold, arbeidsmåter og vurderingsformer med utgangspunkt i fagdidaktisk teori og praksis i grunnskolen og videregående opplæring
- kan vurdere elevenes måloppnåelse i kroppsøving og idrettsfag med og uten karakter og gi læringsfremmende tilbakemeldinger

GENERELL KOMPETANSE

Studentene

- kan planlegge, gjennomføre og kritisk vurdere undervisning i kroppsøving og idrettsfag ut fra lovverk, gjeldende læreplaner og profesjonsetiske krav
- kan legge til rette for fysisk aktivitet i gode læringsmiljø for barn, unge og voksne med vekt på opplevelse, mestring, samhandling og kommunikasjon
- kan bidra til utvikling med utgangspunkt i barn og unges bevegelseskultur, og gjennom dette opparbeide seg en fleksibel kompetanse i forhold til en bevegelseskultur i stadig endring

- har kunnskap om fysisk aktivitet i et folkehelseperspektiv
- kan forstå, utøve og utvikle egen profesjonalitet som kroppsøvingslærer

8.5 Basisfag – 30 studiepoeng

Basisfagene er sammensatt av fagområder og temaer som bidrar til økt forståelse for kroppsøving- og idrettsfagets innhold og betydning, både i et individuelt og samfunnsmessig perspektiv. Trenings- og bevegelseslære danner et viktig grunnlag for trening og opplæring i kroppsøving og idrettsfag for ulike målgrupper. Bevegelseslæring og bevegelsesmestring har betydning for barn, unge og voksnes helhetlige utvikling og læring. Kunnskap om motorisk utvikling og læring, hvordan kroppen og bevegelsesevnen utvikler seg, har stor betydning for opplæring av barn. Kunnskap om idrett, dans og friluftsliv som historisk, sosialt og kulturelt fenomen bidrar til et samfunnsfaglig perspektiv på kroppsøving og idrettsfaget. Sammenheng mellom bevegelsesaktivitet og helse er en av kroppsøvingfagets bærebjelker. Lærere må derfor kunne legge til rette for helsefremmende opplæring og trening. Arbeidet med basisfag skal sikre et vekselspill mellom teoretisk kunnskap, praktisk erfaring og didaktisk refleksjon.

8.6 Læringsutbytte for basisfag

KUNNSKAP

Studenten

- kan analysere og vurdere elevs ulike forutsetninger i kroppsøvingfaget og bruke dette som grunnlag for tilpasset opplæring i kroppsøving
- har kunnskap om kroppen i bevegelse, hvordan bevegelsesevnen utvikler seg og er i stand til å anvende denne kunnskapen i opplæring i kroppsøving
- har innsikt i relevante teorier og metoder for observasjon, analyse og vurdering av bevegelsesmønstre
- har kunnskap om hvordan fysisk aktivitet og inaktivitet virker inn på kroppens oppbygging og funksjon
- kan vurdere hvordan forskjellige aktivitetsformer og treningsmetoder påvirker yteevne og helse
- har kunnskap fra flere fagområder som grunnlag for trening og opplæring for elever med ulike forutsetninger
- har kunnskap om førstehjelp og forebygging og behandling av skader
- har kunnskap om lek, idrett, dans, friluftsliv og annen fysisk aktivitet i ulike kulturer og i et folkehelseperspektiv

FERDIGHETER

Studenten

- kan integrere praktisk-metodiske kunnskaper og ferdigheter fra aktivitetslære med basisfag og fagdidaktikk for å oppnå en helhetlig forståelse for hvordan kroppen fungerer
- kan anvende kunnskap innen basisfag og fagdidaktikk i arbeidet med å legge til rette for og lede læringsarbeid innen kroppsøving og idrettsfag
- kan mestre bruken av relevante treningsprinsipper og treningsmetoder i planlegging og gjennomføring av trening på kort og lang sikt
- har faglig grunnlag for å legge til rette for trening som kan bidra til økt prestasjon innen ulike aktiviteter

- har faglig og didaktisk grunnlag for veiledning innen trening og opplæring for elever med ulike forutsetninger
- kan analysere idrett, dans og friluftsliv som sosiale og kulturelle fenomener og kunne vurdere dette i et historisk perspektiv
- kan forebygge og behandle skader og gi førstehjelp

GENERELL KOMPETANSE

Studenten

- kan bruke og kritisk vurdere forskningsbasert kunnskap som grunnlag for å forstå og begrunne egne valg i formidling av lek, idrett, dans, friluftsliv og nye alternative bevegelsesaktiviteter
- kan legge til rette for helsefremmende opplæring og vurdere verdien av kroppsøving og idrett i et folkehelseperspektiv
- kan anvende strategier som fremmer sosialisering i retning av en bevegelsesaktiv livsstil for alle grupper barn, unge og voksne
- kan reflektere omkring kroppsøving og idrettsfag som del av norsk kultur og i et flerkulturelt og internasjonalt perspektiv
- kan reflektere over ulike etiske spørsmål som dukker opp i tilknytning til basisfagene
- kan forstå, utøve og utvikle egen profesjonalitet som kroppsøvingslærer

9 MUSIKK, DANS OG DRAMA.

Faglærerutdanningen tilbys i tre varianter med hovedvekt på henholdsvis musikk, dans og drama, og gir solid kompetanse innen hovedområdet og kjennskap til de to andre fagene.

Studiet retter seg mot et bredt spekter av faglige og pedagogiske oppgaver med elever i forskjellige aldersgrupper og i ulike læringsmiljø. Dette krever at faglæreren har innsikt i barn og unges oppvekst og bakgrunn, og kan tilpasse lærestoff og arbeidsmåter til elevenes forutsetninger og interesser. I samarbeid med lærere, foreldre/foresatte og andre skal faglæreren bidra til å skape kreative, estetiske opplevelser og utfoldelsesmuligheter i et mangfoldig og flerkulturelt læringsmiljø. Gjennom hele studiet skal utøvende og skapende virksomhet stå sentralt. Studiet skal være praksisbasert og yrkesrettet, det vil si at det skal ta utgangspunkt i fagdidaktisk og kunstpedagogisk arbeid.

Studiet vektlegger gjeldende læreplaner for å sikre elevenes læring i fagene ut fra forutsetningene til den enkelte. Læringsmiljøet skal stimulere til opplevelse, utfoldelse og refleksjon over samtid, kvalitet og bærekraftig utvikling.

I vekselvirkning mellom fagutøvelse, fagteori og fagtradisjon skal studenten utvikle en bevisst holdning til fagenes innhold, relevans og verdi, for individ, skole, kultur og samfunn.

Utdanningen gir både faglig bredde og fordypning. Faglæreren i musikk, dans, drama har en betydelig oppgave i skoleverket og i det frivillige kulturlivet i forhold til å utvikle barn og unges estetiske kompetanse. Studiet gir et grunnlag for å kunne utvikle både fagstolthet og yrkesidentitet.

Utdanningen skal gi kulturell kompetanse med en bevissthet om et flerkulturelt samfunn.

9.1 Musikk

9.1.1 Overordna mål og egenart

Fremveksten av et mangfoldig arbeidsliv innen skole- og kultursektoren har skapt nye utfordringer for framtidige musikkfaglige og kunstneriske kompetanser både når det gjelder faglig kompetanse og pedagogisk og kunstnerisk formidlingsevne. Faglæreren i musikk må kunne arbeide med musikk som opplevelses- og uttrykksmiddel i kunstnerisk og pedagogisk sammenheng.

Studiet skal gi bred kunnskap om faget musikk, både faglig, pedagogisk og didaktisk. Etter endt faglærestudium i musikk skal studenten kunne vise solide musikkfaglige og utøvende ferdigheter og ha stor evne til formidling, både musikalsk og pedagogisk. Lederskap tilpasset ulike arenaer og didaktisk kunnskap i praktisk bruk (som skoleproduksjoner, konserter, praksisfeltet osv.) vil stå sentralt i studiet. I faglærerutdanningen i musikk skal det legges til rette for tverrfaglig arbeid i ulike pedagogiske og kunstneriske sammenhenger og skapes arenaer inn mot det kommunale kulturliv og andre relevante samarbeidspartnere. Studenten skal også få god kunnskap om aktuelle læreplaner og kunstfagenes egenart, ha bred kunnskap om forskning og være oppdatert på forskningsmaterialet for faget musikk.

Studiet skal også gi studentene et godt grunnlag for å oppøve yrkesetisk kompetanse, få innsikt i opplæringssystemets verdigrunnlag og samfunnsoppgaver, og forstå utøvelsen av sin rolle som kunstpedagog. Videre er det viktig at studentene opparbeider seg kulturelle og sosiale ferdigheter som setter dem i stand til å etablere og utvikle et lærende fellesskap.

Ved å vise endrings- og utviklingskompetanse og ha beredskap til å initiere og takle endring må studentene være i stand til å arbeide selvstendig, kunne delta i utviklingsarbeid og styrke egen kompetanse.

9.1.2 Oppbygging og organisering

Utdanningen er satt sammen av musikkfaglige og musikkpedagogiske disipliner. Fagdidaktikk er en vesentlig del av studiet, og skal inngå i både fagene og profesjonsfaget. I faglærerutdanningen i musikk skal ulike fagdisipliner sees i sammenheng, slik at utdanningen framstår som helhetlig og gir studenten en bred og samtidig dyptpløyende musikkpedagogisk og musikkfaglig kompetanse.

Studiet skal være integrert. De utøvende disiplinene og profesjonsfaget skal være gjennomgående fag som fordeles over utdanningens tre år. I organiseringen av studiet skal særtrekkene ved de ulike fagdisiplinene ivaretas, slik at det blir lagt opp til gruppeundervisning og enkeltundervisning der dette er hensiktsmessig, spesielt i forbindelse med instrumentalopplæring, ensemblespill og hørelære.

Formidlingsaspektet er en viktig del av musikalsk virksomhet. Formidling skal derfor være en vesentlig del av faglærerutdanningen gjennom arbeid med musikkproduksjoner og andre utadrettede arrangement av ulik karakter. I deler av dette arbeidet er det naturlig å ha et tverrfaglig perspektiv, med fokus på sammenhengen mellom de ulike musikkdisiplinene og mellom musikk og andre estetiske fag.

Praksis skal være integrert i studiet på en fullverdig måte, og skal inngå som en del av arbeidet i fagdidaktikk og i et musikkpedagogisk rettet profesjonsfag.

De utøvende fagdisiplinene skal være en av bærebjelkene i utdanningen. For å oppfylle disse kravene må læreren ha et høyt utøvernivå på ett hovedinstrument eller utvikle et godt nivå på flere instrumenter. Institusjonene kan derfor gi adgang til en spesialisering med konsentrasjon om ett hovedinstrument og et tilhørende bi-instrument, eller en bredere variant med mindre grad av fordypning i ett hovedinstrument og med flere mer sidestilte bi-instrumenter. Ett av bi-instrumentene skal være et akkordinstrument.

Faglærerutdanningen i musikk er til sammen 180 studiepoeng, og inneholder 120 studiepoeng musikkfag og 60 studiepoeng profesjonsfag. Fagdidaktikk kommer inn under både fag og profesjonsfag, og skal samlet utgjøre 30 stp.

Innenfor de valgmuligheter som rammeplanen gir er det rom for at utdanningsinstitusjonene kan tilby en faglærerutdanning med ulik profil.

9.1.3 Fagområder

Arbeidet på de ulike fagområdene skal sikre et vekselspill mellom teoretisk kunnskap, erfart kunnskap og didaktisk refleksjon. Selv om fagområdene er oppdelte, bør de sees i sammenheng.

Det forventes at det undervises på følgende fagområder:

Hovedinstrument

Bi-instrument

Samspill

Ensembleledelse

Komponering og arrangering

Lytting og gehør
Musikkformidling
Musikkhistorie og musikalsk analyse

9.1.4 Læringsutbytte:

KUNNSKAP

Studenten skal

- ha kunnskap om musikalske stilarter og historikk innen ulike epoker og sjangre og kjenne til ulike musikkanalytiske metoder
- ha kunnskap om hvordan man kan motivere og legge til rette for skapende arbeid
- ha innsikt i tekniske og arbeidsfysiologiske grunnprinsipper knyttet til hovedinstrument og bi-instrument(er)
- ha kunnskap om relevant litteratur for relevante instrument og samspillgrupper, både kunstnerisk og didaktisk
- ha kunnskap om hvordan stemmen kan brukes etter ulike behov og ha innsikt i ulike akkompagnementsteknikker
- være i stand til å tolke ulike notasjoner og anvisninger fra ulike stilepoker og sjangere og omsette det i klingende musikk på en selvstendig måte
- ha kunnskap om ulike didaktiske metoder og metodeutvikling
- ha innsikt i hvordan sosiale relasjoner og gruppeprosesser er viktige premisser for utviklinga av læringsmiljø i ulike ensembler
- ha kunnskap om musikkteori og sentrale metoder og teorier knyttet til de ulike fagområdene

FERDIGHET

Studenten skal:

- være en god utøver på sitt instrument/sine instrumenter slik at han/hun kan bruke disse på en underbyggende og skapende måte i undervisning og utøvende musisering
- kunne mestre gehørspill, improvisasjon og noter
- kunne bruke piano, eller annet akkordinstrument i ulike undervisningsoppgaver og i eget arbeid med musikk
- kunne bruke relevant teknologisk utstyr, og anvende et bredt spekter av uttrykksmidler i arbeid med bruksmusikk for skole og frivillig musikkopplæring
- kunne bruke gehøret som støtte i ulike musikalske sammenhenger, ha god auditiv forestillingsevne, kunne lese musikk og skrive ned musikalske forløp (transkripsjon) i ulike stiler med variert kompleksitet
- kunne anvende musikkfaglig kunnskap på tvers av fagområdene i eget arbeid og i virksomhet med elever i ulik alder og med ulik ferdighet i musikk
- kunne formidle musikk både klingende og verbalt for elever og andre publikumsgrupper samt planlegge og gjennomføre ulike typer konserter og musikkproduksjoner
- kunne dirigere og lede ulike typer ensembler og i det frivillige kulturliv

GENERELL KOMPETANSE

Studenten skal

- få erfaringer knyttet til komponerings- og arrangeringsprosesser fra idé til fullført resultat både som student og lærer
- få erfaring med å arbeide skapende og kreativt med musikkens ulike elementer og anvende kunnskaper om kreative prosesser i arbeid med å engasjere elevene i musikkfaget

- kunne reflektere over musikkens funksjon i samfunnet i fortid og i nåtid
- kunne knytte relevant fagstoff til praksis og utvikle evne til kritisk refleksjon og nyskapende tenkning i musikkundervisning
- kunne anvende relevant fagdidaktikk og formidle egne musikalske oppfatninger i ulike samspill- og undervisningssituasjoner og reflektere over egen rolle som musiker og leder
- kunne bruke ulike ledelsesstrategier tilpasset forskjellige arenaer og målgrupper
- kunne vurdere og reflektere over egen praksis med utgangspunkt i fagdidaktikk og de ulike fagdisiplinene
- ha bred kunnskap om forskning og være oppdatert på forskningsmaterialet for faget musikk.
- gjennomføre prosjekter der framføring av musikk inngår i en uttrykksmessig helhet sammen med andre kunstformer

9.2 Dans

9.2.1 Overordna mål og egenart

Dans som kunst- og kulturfag har et mangfold av funksjonsområder. Dans har gjennom hele menneskets historie hørt til i ulike situasjoner og områder i livet, fra en rituell funksjon til oppdragelse og terapi, fra sosialt samvær til oppvisning og kulturelt uttrykk. I dagens flerkulturelle Norge er dansens rolle i stadig utvikling, og dans kan oppleves og utøves både sosialt, som underholdning og som kunst.

Dans er tydeliggjort i både rammeplanen for barnehagen og i læreplanen for grunnsopplæringen. Dans er ikke et obligatorisk fag med egne timer i grunnskolen, men går inn som en markert del av kroppsøvningsfaget og musikkfaget. Dans er også et sentralt element i tverrfaglig tema- og prosjektarbeid, sosial samhandling, Den Kulturelle Skolesekken, i kulturforståelse og i mange fellesarrangementer på skolen. I videregående opplæring er dans et eget programområde i utdanningsprogrammet musikk, dans, drama. Flere folkehøgskoler tilbyr ulike dansefag på egne linjer. I frivillig opplæring har danseskoler og ballettskoler lenge hatt en sterk posisjon, og etter hvert har dans blitt en del av tilbudet i kulturskolene.

9.2.2 Oppbygging og organisering

Faglærerutdanningen i dans er til sammen 180 studiepoeng, og inneholder 60 studiepoeng profesjonsfag og 120 studiepoeng fag, fordelt på dans, 60 studiepoeng og fagteori og støttefag, 30 studiepoeng og valgbart område 30 studiepoeng.

Fagdidaktikk er en vesentlig del av studiet, og skal inngå i både fagene og profesjonsfaget. I faglærerutdanningen i dans skal ulike fagdisipliner sees i sammenheng, slik at utdanningen framstår som helhetlig og gir studenten en bred og samtidig dyptpløyende faglig og pedagogisk kompetanse. Fagdidaktikk skal samlet utgjøre 30 studiepoeng.

Studiet skal være integrert og fagene og praksis skal være fordelt over utdanningens tre år.

9.2.3 Dans - 60 studiepoeng

For å kunne undervise i dans på ulike områder innenfor opplæringssystemet er det nødvendig med en helhetlig forståelse for faget. Faglærere i dans skal ha gode utøvende og skapende ferdigheter og en reflektert forståelse for den estetiske, erkjennende og skapende dimensjonen. Praktisk erfaring med eget kunstnerisk arbeid står sentralt i utviklingen av slike ferdigheter. Arbeidet med målområdene skal sikre et vekselspill mellom teoretisk kunnskap, praksiserfaring og didaktisk refleksjon.

9.2.4 Læringsutbytte for Dans

KUNNSKAP

Studenten

- har kunnskap om koreografiske prinsipper og skapende prosesser i dans
- har kjennskap til bruk av lys, lyd, rekvisitter, kostymer og scenografi i koreografi- og teatersammenheng
- har kunnskap om dansefagets ulike lærings- og kunnskapssyn og kan se dette i relasjon til pedagogisk grunnsyn og opplæringens mål
- har kunnskap om og er bevisst de krav som stilles til lærerrollen i arbeid med dans i skolen

- har kunnskap om ulike didaktiske modeller og undervisningsprinsipper og deres sterke og svake sider i forhold til undervisning i dans

FERDIGHET

Studenten

- kan planlegge, gjennomføre og vurdere undervisning i dans i lys av elevenes alder, ferdigheter, forutsetninger og situasjon
- kan bruke lek, improvisasjon og refleksjon som redskap og metode i eget skapende arbeid og i opplæring i dans
- kan ta i bruk koreografiske prinsipper og skapende prosesser i eget arbeid og i skapende og pedagogisk arbeid med elever
- kan veilede barn og unge i skapende prosesser i dans og kan anvende kunnskaper om kreativitet og kreative prosesser i arbeid med å støtte elevene i den koreografiske prosessen
- kan anvende kunnskaper om lyd/musikk i arbeidet med å koreografere og kan velge ut lyd/musikk til skapende dansearbeid med barn og unge
- kan analysere og dokumentere egen kunstnerisk utvikling og kunstpedagogisk arbeid
- har gode dansetekniske ferdigheter og god formidlingsevne
- behersker og kan vise et bredt bevegelsesrepertoar basert på sceniske danseteknikker
- kan gjennomføre trening i danseklasser, egen trening og ha erfaringer med repertoar og framføringer, - og kan begrunne metodiske valg i formidling av slike ferdigheter
- kan vise sjangerforståelse innenfor både sceniske danseformer, norsk og internasjonal folkedans, og et utvalg av nyere danseformer
- kan analysere, drøfte og anvende kunnskaper om kroppen i bevegelse i ulike danseformer i arbeid med opplæring i dans
- kan tydeliggjøre sammenhenger mellom musikk og dans og vise evne til å ta musikalske valg
- kan ta i bruk lydutstyr, videoteknologi og IKT i sammenheng med eget skapende uttrykk og danseundervisning
- kan planlegge, utvikle, gjennomføre og vurdere danseforestillinger for og med barn og unge

GENERELL KOMPETANSE

Studenten

- kan planlegge, gjennomføre og kritisk vurdere undervisning i dans ut fra lowerk, gjeldende læreplaner og profesjonsetiske krav
- kan legge til rette for dans i gode læringsmiljø for barn, unge og voksne med vekt på opplevelse, mestring, samhandling og kommunikasjon
- kan legge til rette dans for elever med ulik bakgrunn
- kan forstå, utøve og utvikle egen profesjonalitet som lærer i dans

9.2.5 Basisfag - 30 studiepoeng

En helhetlig forståelse for mennesket i bevegelse forutsetter innsikt i emner fra mange fagområder. Kunnskap fra ulike relevante disiplinområder innenfor dansevitenskap er viktig. Allsidige kunnskaper og reflekterte holdninger er nødvendig for å kunne undervise i og vurdere trening for begge kjønn, ulike aldersgrupper og for elever med ulike forutsetninger, ambisjonsnivå og ulik kulturell bakgrunn.

Forståelse av musikkens nære forhold til og betydning for dans bygges opp gjennom teoretisk og praktisk arbeid med musikk i forhold til dans. Praktisk erfaring med levende musikk er vesentlig både

som akkompagnement i egen undervisning og i sammenheng med skapende arbeid og tverrfaglige prosjekter.

9.2.6 Læringsutbytte for basisfag

KUNNSKAP

Studenten

- har kunnskap om dansens rolle i samfunnet og i andre kulturer
- har kunnskap om dans som kunst- og kulturfag i en historisk kontekst og utviklingen av dans som kunstart

FERDIGHET

Studenten

- kan analysere ulike danseuttrykk og anvende analysen i opplæring av elever i ulik alder og med ulike forutsetninger og kulturell bakgrunn
- kan tolke, analysere og gi estetisk vurdering av elevers skapende arbeid og av profesjonell dansekunst
- kan sammenligne, drøfte og analysere kunstarten dans sett i lys av kulturelle og sosiale endringer
- kan anvende kunnskaper om funksjonell anatomi og bevegelseslære, treningslære og motorisk utvikling i opplæring i dans for barn og unge
- kan analysere musikkens form, rytme og dynamikk og benytte relevant musikkterminologi som grunnlag for undervisning i dans og for egen koreografi
- kan anvende kunnskap om ulike musikkformer, stiler og epoker ved valg av musikk til koreografi, til tema- og prosjektorganisert arbeid og annen undervisning
- kan stimulere barn og unges danseutfoldelse og rytmefølelse gjennom bruk av perkusjonsinstrumenter
- kan samarbeide med musiker om akkompagnement til undervisning i dans og skapende, scenisk arbeid

GENERELL KOMPETANSE

Studenten

- kan bruke og kritisk vurdere forskningsbasert kunnskap som grunnlag for å forstå og begrunne egne valg i undervisning i dans
- kan reflektere over dans som del av norsk kultur og i et flerkulturelt og internasjonalt perspektiv
- har faglig grunnlag for å legge til rette for dans med elever fra ulik flerkulturell bakgrunn
- kan reflektere over ulike etiske spørsmål som dukker opp i tilknytning til dans

9.2.7 Valgbart område - 30 studiepoeng

Den valgbare delen kan bygge på eller være en ytterligere fordypning eller et breddestudium innen Drama Hovedområde. Valgfaget kan også være et studium i drama eller musikk.

9.3 Drama

9.3.1 Overordna mål og egenart

Drama som fagområde har et mangfold av funksjonsområder knyttet til læring og undervisning, kunst og kultur. Bruk av dramatiske lærings- og uttrykksformer tilhører menneskers grunnleggende måter å skape kunnskap på, og drama har spilt en sentral rolle som opplevelses- og erfaringsområde gjennom både teaterhistorien og pedagogikkens historie. Dagens multimediale samfunn er dominert av ulike former for dramatiske spill som inngår i unge menneskers livsverden. Fagområdet drama/teater kan bidra til å perspektivere, nyskape, utfordre og reflektere over samfunnsverdier og etiske problemstillinger, gi opplevelse av og erfaring med kunstneriske prosesser og ulike dramatiske uttrykksformer, og være en del av den grunnleggende allmenndannelsen i et moderne samfunn.

Faglærerstudiet i drama skal gi en grunnleggende innføring i teaterkunsten og i dramapedagogikken. Drama og teater både som kunstfag, som uttrykks- og virkemiddel og som arbeidsform i opplæring danner grunnlaget for studiet. Drama representerer en viktig ressurs som arbeidsmåte i fagene i grunnskolen, i tverrfaglige prosjekter og i arbeid med tverrkulturelle temaer. I videregående opplæring, folkehøgskoler, kulturskoler og i amatørbevegelsen har drama en populær og stadig mer framtrekkende plass.

9.3.2 Oppbygging og organisering

Faglærerutdanningen i drama er til sammen 180 studiepoeng, og inneholder 60 studiepoeng profesjonsfag og 120 studiepoeng fag, fordelt på drama hovedområde 60 studiepoeng og fagteori og støttefag, 30 studiepoeng og valgbart område 30 studiepoeng.

Fagdidaktikk er en vesentlig del av studiet, og skal inngå i både fagene og profesjonsfaget. I faglærerutdanningen i drama skal ulike fagdisipliner sees i sammenheng, slik at utdanningen framstår som helhetlig og gir studenten en bred og samtidig dyptpløyende faglig og pedagogisk kompetanse. Fagdidaktikk skal samlet utgjøre 30 studiepoeng.

Studiet skal være integrert og fagene og praksis skal være fordelt over utdanningens tre år.

9.3.3 Drama hovedområde - 60 studiepoeng

Drama og teater representerer forskjellige sider og arbeidsmåter ved kunstfaget, og er de sentrale områdene for faglærerutdanningen. Teaterkunsten og dramapedagogikken inneholder mange ulike disipliner og kompetanser. Innenfor hovedområdet er det derfor naturlig å gi en grunnleggende innføring i et bredt spekter av de ulike sidene ved faget. For å kunne tilrettelegge drama- og teaterundervisning må faglæreren være trygg på sin egen uttrykksevne, og ha grunnleggende kjennskap til de forskjellige sidene ved teaterproduksjon og ulike former for dramaprojekt eller forløp. Å lede drama- og teaterarbeid krever personlig egnethet og innsikt i dramapedagogiske arbeidsmåter så vel som kunnskap om teatrets konvensjoner og historie. Det er også viktig å kunne bruke praktisk dramaturgi for å utvikle evnen til å analysere og vurdere forholdet mellom dramatisk tekst og scenisk tekst i en forestilling. Arbeidet med målområdene skal sikre et vekselspill mellom teoretisk kunnskap, praksiserfaring og fagdidaktisk refleksjon.

9.3.4 Læringsutbytte for drama hovedområde

KUNNSKAP

Studenten

- har innsikt i og erkjennelse om teater som kunst, og drama som kunstpedagogisk

arbeidsmåte

- har grunnleggende kjennskap til forskjellige dramatiske uttrykksformer
- har kunnskap om grunnleggende sider ved teatrets virkemidler
- har kjennskap til forskjellige dramaturgiske og andre formmessige problemstillinger innenfor drama- og teaterarbeid
- har kjennskap til forsknings- og utviklingsarbeid innenfor drama- og teaterarbeid

FERDIGHET

Studenten

- kan gjennom å bruke kroppen og stemmen vise grunnleggende kjennskap til forskjellige dramatiske uttrykksformer
- kan anvende lek og improvisasjon som elementer i teaterproduksjon
- kan delta i utviklingen av egne forestillinger, vurdere og analysere teaterforestillinger rettet mot barn og unge
- kan sette opp og lede en teaterproduksjon med barn og unge eller voksne, og forholde seg analyserende og reflekterende til denne
- kan anvende ulike dramatiske uttrykksformer og dramaforløp for å utforske etiske og estetiske sider ved et lærestoff
- kan identifisere de spesielle behovene og styrkene som ligger i en gruppe og gi drama og teateropplæring som passer for gruppens nivå og som tilfredsstiller deres behov
- kan bruke teater og dramatisk spill i utviklingen av flerkulturelt fellesskap, inkluderende holdninger og perspektivtaking
- kan lede og veilede grupper i drama- og teaterarbeid og bruke dramatisk spill for å sette fokus på og drøfte problemer i barn og unges hverdag
- kan forholde seg skapende til forskjellige dramaturgiske og andre formmessige problemstillinger innenfor drama- og teaterarbeid
- kan anvende, analysere og vurdere drama- og teaterfaglig arbeid med barn og unge
- kan gjennomføre drama- og teaterarbeid med idé, tema eller tekst som utgangspunkt
- kan gi form til en teaterforestilling med barn, unge og voksne som utøvere og veilede deltakere i utvikling av forestillingen

GENERELL KOMPETANSE

Studenten

- kan planlegge, gjennomføre og kritisk vurdere undervisning i drama ut fra lovverk, gjeldende læreplaner og profesjonsetiske krav
- kan anvende kunstnerisk skapende og utøvende arbeid i ulike undervisnings- og opplæringssituasjoner tilpasset elevenes ferdigheter og interesser
- kan legge til rette for tverrfaglig arbeid i ulike pedagogiske og kunstneriske sammenhenger

9.3.5 Basisfag - 30 studiepoeng

Drama og teater er fagområder med høy grad av refleksjon og teoridanning. Studieområdet har som målsetting å gjøre studentene i stand til å vurdere sitt eget og andres pedagogiske arbeid i en større samfunnsmessig, skolepolitisk og kunstpolitisk sammenheng, samtidig som det skal gi studentene en bred basis for deres framtidige praksis som lærere.

Dramafagets historie og teori med utvalgte teaterhistoriske og teatervitenskapelige emner er grunnleggende for å kunne sette arbeidet inn i en forståelsesramme. Det er viktig å ha et

undersøkende perspektiv og det legges vekt på både personlige erfaringer fra kunst og pedagogikk og litteraturstudier. For å arbeide med teater er det viktig med grunnleggende kjennskap til noen av de viktigste sceniske hjelpedisiplinene, og å kunne forholde seg til tekst, dans og musikk som elementer i sceniske produksjoner og i undervisning.

9.3.6 Læringsutbytte basisfag

KUNNSKAP

Studenten

- har innsikt i og forståelse for dramafagets historie og teorigrunnlag, og kan se sammenhenger mellom teori og praksis
- har innsikt i teatrets teorigrunnlag og historiske utvikling
- har god forståelse for teaterets rolle i samfunnet og også i andre kulturer
- har god kjennskap til dramatikk og til ulike sjangere og stiler i teatret, og kan sette et kunstnerisk produkt inn i en større samfunnsmessig sammenheng
- kan sammenligne, drøfte og analysere ulike dramatiske uttrykk, og se disse i lys av kulturelle og sosiale forhold
- har grunnleggende kjennskap til et bredt spekter av ulike sceniske virkemidler og dramakonvensjoner

FERDIGHET

Studenten

- behersker noen viktige prinsipper for å skape scenografiske løsninger til ulike drama- og teaterformål
- kan bruke lys, lyd og scenografi i koreografi- og teatersammenheng
- har kjennskap til symbolbruk kostymebruk og rekvisittbehandling
- kan benytte alternative uttrykksformer som performance og radioteater
- kan anvende kunnskap om ulike musikk- og danseformer, stiler og epoker ved valg av musikk og dans til scenisk arbeid med tema og prosjekt og i annen undervisning
- kan anvende kunnskaper om rollespill, bevegelsesanalyse og ulike treningsformer i utvikling av kroppen som uttryksmiddel og i undervisning
- kan samarbeide med musikere og dansere i skapende, scenisk arbeid

GENERELL KOMPETANSE

Studenten

- kan drøfte hvordan ulike uttrykksformer kan ses i forhold til politiske og kulturelle kontekster
- kan bruke og kritisk vurdere forsknings- og utviklingsbasert kunnskap som grunnlag for å forstå og begrunne egne valg i arbeid med drama i skolen
- kan reflektere over ulike etiske spørsmål som dukker opp i tilknytning til arbeid med drama i skolen

9.3.7 Valgbart område - 30 studiepoeng

Den valgbare delen kan bygge på eller være en ytterligere fordypning eller et breddestudium innen Drama Hovedområde. Valgfaget kan også være et studium i dans eller musikk.